

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

In Feriam Sextam Post Dominicam Passionis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

FERIA SEXTA,
DOMINICÆ PASSIONIS.
CONCIO PRIMA.

De Erroribus in Consultatione humanâ.

Collegerunt Pontifices, & Pharisei concilium, & dicebant: quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Joan. 11.

INter cætera iudicia quæ Deus exercuit, inter populum suum & Ægyptios, quandò illos tractavit ut filios, istos autem ut hostes & inimicos; admirabilis planè mihi videtur duplex status utriusque illius populi in plagâ tenebrarum: de quâ re sic habetur Sap. 17. ubi describitur quomodò Ægyptii densissimis tenebris involuti sunt. Et ignis quidem nulla vi poterat illis lumen præbere, nec syderum limpida flammâ illuminare poterant illam noctem horrendam: vide si ulla unquam nox talis fuit: tum eorum describitur timorem. Parentes horrendè, & cum admiratione nimia perturbati: causam autem huius timoris subdit: Quoniam sonitus descendens perturbabat illos, & persona tristes illis apparentes pavorem præstabant, &c. Et ut à folijs oculis non esset timor, sed etiam ab auribus; Transitu animalium, & serpentium sibilatione commoti, tremebundi peribant: Ac ne putares in fugâ eorum salutem esse: Si quisquam ex illis decidisset, custodiebatur in carcere, sine ferro reclusus:

Quæris quomodò una enim catena tenebrarum omnes erant colligati: Vnde, ut dicitur Exod. 10. nemo toto illo triduo se loco movit. Et dum hæc paterentur Ægyptii, vide quo statu esse Israëlita: Omnis orbis terrarum limpidò illuminabatur lumine, & non impeditis operibus continebatur: & cap. 18. Sanctis autem tuis maxima erat lux. Quæ res figura fuit duplicis status hominum in mundo; in quo sunt filii huius sæculi, & filii lucis; quos Deus separat non visibili luce, & tenebris, sed invisibili & spiritali. Ego illas tenebras & hanc lucem vobis hodie ostendere conabor in nostri Evangelii explicatione: Sed ut de tenebris, & de luce ipse ego; & vos quoque, ut de re tantâ dicentem me capere possitis: Illam à cælo petamus. AVE MARIA.

Rem affero vobis, Auditores, scitu maxime necessariam & à Scripturis omnibus testatam, pessimam esse humanam prudentiam

tiam à divinâ non adjutam, & abominalem mundanam sapientiam, vel ipso Apostolo teste, *Prudentia carnis, mors est, & sapientia hujus mundi inimica est Deo.* Scio me in hoc discursu habiturum adversariam maximam hominum partem, qui eam agendi rationem in rebus omnibus sequuntur: Itaque me locuturum contra innumeros Reges, & Principes, contra plurimos Rerum publicarum Ministros, immò & contra earum Fundatores, contra innumeros Magistratus, contra Philosophos, & Sapientes hujus mundi, contra ferè omnes Legislatores, contra sæculorum effata, & scita populorum. Scio me habiturum contra me omnes ferè nationes, gentes, populos & terras, summos quoque & infimos: scio me niti contra negotiorum omnium torrentem, contra omnium Historiarum monumenta, & contra communem omnium temporum consuetudinem. Sed & rebus omnibus, & omnibus personis oppono summam ac divinam Verbi Sapientiam, quæ de se ita gloriatur: *1. Corinth. 1. Perdam sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo. Ubi sapiens? ubi scriba? ubi conquistor hujus sæculi? Nonne stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi? Et sicut Deus undarum cumulos, & maris iram exiguæ arenæ cumulo frænavit; ita hunc discursum omnibus oppono humanæ sapientiæ quasi fluctibus; nec diffidens quidem de victoriâ. Hunc verò, eorum in hodierni Evangelii exemplo confuso; atque in uno, & si unquam fuit planè detestabili, impiorum hominum concilio, omnem humanam, & carnalem prudentiam accuso, cujus intolerabiles errores hoc ordine vobis ostendo.*

1. Error est in delectu eorum, qui in concilium adhibentur, & vocantur in concilium: qui continentur in illis verbis, Collegunt ergo Pontifices, & Pharisei concilium. Quâ in re accuso Prudentiam carnalem stultitiæ, & ma-

lignitatis maximæ: Et ut mea mens intelligatur:

Nota 1. Me non reprehendere consultationem, & deliberationem in rebus omnibus; Rectè enim dixit Plato ex veteri Proverbio, ἱερὸν ἀληθές ἐστιν ἡ συμβουλίαι, quiddam sacrum profectò consultatio est. Immò contrarium planè intolerabile, præsertim ubi hæc duo concurrunt, 1. Res magni momenti: nam ut ait Vellejus lib. 2. Magna negotia magnis adjutoribus egent: 2. Res dubia: uti enim naves non rectè fundantur aut in mari aut in portu, nisi anchorâ; ita nec mens potest secura esse, aut firmari nisi consilio; alioqui enim omnia inter homines aguntur summâ temeritate, & in eventus tantum fortuitos, qui modus est contra rationem. Hinc quippe sic primo ut multi sine careant, vel nullum intendant finem, in quo animantibus pejores sunt. Nam si plurimos interrogos quem tibi finem proponant in vita, respondere vix possunt; quia haud scio an ea re unquam cogitarint, 2. Ut licet in communi finem aliquem habeant, omnia tamen sua regant sine judicio, quia nec consultatione nec deliberatione utuntur; sed de fine cogitant tanquam de termino, non tanquam de scopo; de termino in quo desinant, non de scopo in quem perveniant. Itaque non in eo Judæorum Pontifices & Phariseos reprehendo quod concilium coegerint; præsertim cum res gravis esset & digna deliberatione; cum enim audivissent Christi miracula præsertim Lazari resurrectionem, digna res fuit ut à sapientibus æstimaretur, tanquam res magni momenti.

Nota 2. Non quoslibet aptos esse ad consulendum de omnibus; sicut de domus ædificatione, non medicum aut musicum sed Architectum consulueris. Atque hac etiam parte Pontifices non

arguerem si nihil aliud interveniret : quod cum de re ad religionem pertinente ageretur , vocarint Sacerdotes & Phariseos , & Scribas : primos quidem , ut habentes rerum sacrarum auctoritatem ; alios , ut homines zelo legis incitatos , ut religiosiores ; ultimos autem ut legis peritos & præcipuos Iudæorum.

Nota 3. In consultationibus id potissimum requiri , ut verum sciatur : itaque electionem eorum qui deliberant talem fieri debere , ut sit hominum tantum per quos veritas rerum innotescat : Cum autem veritatis cognitio impediri possit , vel defectu scientiæ , vel defectus incertitatis , utriusque virtutis maxima ratio haberi debet in deligendis consiliariis. Quare qui eos adhibet , quos scit vel ignorantia verum nescituros , vel odio atque invidiâ , & pravitate detenturos veritatem in injustitiâ ; is stultus , & malignus est : stultus quidem , quia gratis vult decipi , ubi ab errore liberari deberet : malignus autem , quia sciens & volens veritatem opprimit , dum contra conscientiam facit.

At tale fuit Iudæorum concilium , non eo sine coactum ut veritas innotesceret , sed ut opprimeretur : quod rectè significatur ab Evangelistâ illis verbis. *Collegerunt ergo Pontifices , & Pharisei consilium*. i. Enim particula *ergo* occasionem concilii manifestat : hæc autem est , quod cum quidam ex ijs qui viderant Lazari resurrectionem , retulissent ad Phariseos quæ Iesus fecisset , nec facti calumniandi aut negandi opportunitas suppeteret (sicut facite tentarant in cæco nato) nec esset in illa ratio dubitandi ex modo , & ex circumstantiis resurrectionis : quod Lazarus esset quatrduanus mortuus ; quod sepulchro inclusus , quod Sabbatû non esset , & ita nihil arguendum relinqueretur , tum demum. *Collegerunt Pontifices & Pharisei consilium : & dicebant quid facimus ?* quibus verbis ostendunt se non veritatis ergo consultare , sed eius opprimen-

da gratiâ , in quo vides malitiosorum hominum malignitatem.

2. Ut sunt inimici Christi qui convocant , convocantur quoque inimici : & ita vides impleram prophetiam morientis Iacob Genes. 49. *Simeon & Levi fratres , vasa iniquitatis bellantia* : Ibi alluditur ad ultionem de Sichimius ob stuprum ab istis illatum Dinæ forniciorum : & addit Iacob *In consilium eorum non veniat anima mea* : damnans auctores illius fraudulentæ ultionis. At in illo facto puram habes concilii adversus Christum congregati , ad quod convenerunt , scribæ & legis periti , qui teste Hippolyto Martyre descendebant à Simeone , ut Sacerdotes , qui fuerunt ex posteris Levi. Pergit prophetia : *In cætu illorum non sit gloria mea*. Id est , Christus , qui ut vult dicere me consentiente non se crederet illis *Quia in furore suo occiderunt virum & in voluntate sua suffoderunt murum*. Id est , in sua cupiditate principem gentis occiderunt : *Maledictus furor eorum quia pertinax , & indignatio eorum quia dura*. Nam odio solum , illoque acerbato & duro ac pertinaci in Christû prorupere : Curjus scelestissimi facti origo ex hoc concilio , etiam Evangelista rectè , qui ait , *ab illa ergo die cogitaverunt , ut interficerent eum*. Vide itaque quos in consilium adhibuerint , quos sciebant non nisi odio & invidiâ ferri in Christum : unde propositio rei deliberandæ his verbis ab ipsis facta est. *Quid facimus , quia hic homo multa signa facit ?* Ne nominant quidem ; sed ipso contemptu ostendunt odium , & iram.

Exemplum audisti. Vide quoque quid communius agere soleat humana prudentia : Eos scilicet adhibet in consilium , quos non nisi stultè & malitiose potest audire. i. Enim ferè tantum homines mundani & carnales adhibentur , nusquam autem Deus , & periti rerum divinarum : cum tamen dicat S. Cyprian. Consiliorum gubernaculum debere esse legem divinam : & hoc audimus à Malachiâ

cap. 2. *labia Sacerdotis custodient scientiam. Orem requirent ex ore eius.* Propterea stulta fere, est hominum consultatio. Ita 19 *Stulti principis Taneos, sapientes consilarii Pharaonis, dederunt consilium insipiens: &c. Vbi nunc sunt sapientes tui, annunciant tibi, & indicent quid cogitaverit Dominus ex exitum super Aegyptum.* 2. Non ratio & iudicium, non veritas adhibentur in consilio, sed passiones & cupiditas, amor proprius, & utilitas propria. Nemo enim sincerè veritatem querit; Et bene omnes ante consultationem se determinant: Ita hi Iudæi. *Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Illustre huius rei habemus exemplum in Achab, qui de bello suscipiendo contra Syros, noluit Michæam prophetam Domini, qualem illum esse, ipsemet agnoscebat, consulere sed 400. Prophetas Baal, unde miserabiliter periit uti dicitur 3. Reg. cap. vlt.*

II. Error est in rebus de quibus est consultatio: quâ in re humanam prudentiam impietatis accuso, ut melius intelligatur.

Adverte in re de quâ deliberatur variis modis peccari ab hominibus. Enim pauci intelligunt deliberationem, cuius finis est Electio non esse nisi mediiorum, hanc autem supponere intentionem finis: ut enim media sunt propter finem, ita deliberatio oritur ex finis intentione. Porro omnis finis habet rationem boni: omnia enim, ait Philosophus, bonum appetunt: unde sequitur non nisi bonum intendi posse: nemo quippe intendens in malum, operatur. Cum autem media debeant fini esse proportionata & convenientia, & omnis finis sit bonus, immò ipsum bonum: media bona esse debent, & consequenter non nisi de bonis mediis fieri debet consultatio: passim tamen homines de rebus malis deliberant, & consulunt.

2. Omnis ferè hominum deliberatio fit circa res mundanas, nulla autem vel rara, circa morales: cum tamen deliberatio sit proprium

re um moralium instrumentum, unde ab Aristotele virtus definitur *ἡ ἐπιπροσαιρητὴν* habitus electivus. Sed præclara ingenia, cum in negotiis terrenis plurima inquirant, pauca tamen admodum inquirunt de virtute, & de salute.

3. Omnis ferè deliberatio fit de adjunctis & circumstantiis rerum, non autem de capite rei: verbi gratia, deliberatur cui nubat aliquis, non verò an nubere debeat: cui officio se addicere quis debeat, non autem an illi expediat se alicui officio addicere.

Sed ex his tribus nihil pejus est quam de re mala deliberare, & vim ingenii, quam ad res bonas nobis Deus de dit, in res malas impendere.

Hoc posito vide de qua re deliberarint Iudæi. Nam cum rei natura id posceret, ut de recipiendo Messia, & modo cum recipiendi atque credendi in eum deliberarent (quid enim aliud sperare debueras, ex cognitione tanti miraculi?) deliberant de ipsius morte: *Quid facimus: quia hic homo multa signa facit:* Vide ergò impietatem, quia de morte & de sanguine Christi deliberant: ac vide caput deliberationis, non enim deliberant an sit morte tradendus, nec ne; sed de modo quo sit interficiendus. Nam si de morte ei inferenda ageretur, disputandum fuisset de ejus innocentia, aut criminibus: sed cum nihil haberent quod verè objicerent, itaque scirent innocentem, sed tamen odio in illum ferrentur, hoc habent certum, esse perimendum.

Tota igitur causa in eo vertitur, ut querant causam propter quam perimatur, & talem ut ejus mors justa esse videatur. Id patet ex sententia Caïphæ: Cum enim varias responsiones audisset, ita tandem conclusit: *Vos nescitis quidquam, hoc nimirum sufficere dixit ad eum perimendum, quod illius morte, licet innocentis, cæteri libenter erant.* Agitur itaque de modo justificandi mortem Iesus. Vide ergo

ex materia & obiecto consultationis, quam sit impia ea consultatio. *Simeon, & Levi: fratres, vasa iniquitatis bellantia. In consilium eorum non veniat anima mea, &c.* Ab hoc exemplo, ad communem hominum transeamus consuetudinem.

Age enim de quibus homines consulunt? An non de oppugnando paupere? de innocentibus per calumniam opprimendis? Quid porro agitur? An quaeritur bene an male id fiat, aut licitum sit? certe minime: sed quo prætextu id fieri possit, quo velo, quo obtentu. Id ferè solum apud homines tractatur. Vnde hominum deliberationes solent esse impie, cum consultationem, rem planè divinam, in rebus iniquis impendant. Atque ut omittam quæ maioris sunt momenti, ratione Rerum publicarum, & Imperiorum, dum consulitur, quâ ratione finis Imperii sint proferendi, nunquam autem, an liceat, ut omitam etiâ quæ in conciliis publicis sæpe tractantur, quia hæc non sunt huius loci: quam sæpe videas tractari, quomodo sumenda vindicta de hoc homine, quomodo illius fortuna disperdenda, quomodo favor dissipandus, quâ ratione honor deprimendus quibus modis opes comparandæ? Nusquam autem consulitur an liceat se ulcisci, & alta lexcenta.

II. Error est in modo consulendi. Quia in re humanam prudentiam accuso cæcitatatis, & perversitatis. Atque ut ab exemplo nostro non discedam: Cæcitas fuit, quoniam errarunt in illatione. Etenim contraria deduxerunt iis quæ ex illorum argumentis sequebantur, ut acutè notavit Toletus, apud quem hæc pleraque habes, r. siquidem ita ratiocinantur: *Hic homo multa signa facit, igitur oportet in eum insurgamus, nec differamus de medio tollere: dicunt enim. Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?* Et hic discursus omnino pravus est. Ex

hoc quippe principio *hic homo multa signa facit*, quod ipsi admittunt, non erat inferendum, igitur in eum invehamur, eique obstitamus, sed potius, recipiamus eum & credamus ipsi, ut notat Augustinus tract. 49. in Ioan. Nam admoniti fuerant ab Isaia, ex miraculis Messiam agnoscere quo argumento semper usus fuerat Christus, *Si mihi non creditis, operibus credite*: Ita Nicodemus *Nemo potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo*. Ita cum Ioannes suos Discipulos ad Christum misisset, *tu es qui venturus es, an aliū expectamus?* postquam rebus & factis respondisset, multis coram illis patris miraculis? tum addidit: *Euntes renuntiate Ioanni quæ vidistis, & audistis: cæci vident, claudi ambulant, &c.* itaque rectè ait Augustinus, nos debere miraculis, mundi conversionem. Et quidem multi, visâ Lazari suscitatione crediderunt in eum. Vnde vides eorum ineptam conclusionem, ex miraculo deductam.

Alter discursus cæcus hic fuit, *Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum*. Profecto decepti sunt: immò quia non dimiserunt sic, sed occiderunt omnes: rediderunt in eum. Ita prædixerat Isaia c. 53. *Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longa in* Et Christus Ioan. m. 12. *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum, & illud aliud. Nisi granum frumenti, cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet.*

3. Discursus cæcus hic fuit: si crediderint omnes in eum, venient Romani & tollent nostrum locum & gentem. Non erat ita inferendum: sed hoc modo, venient Romani, & credent etiam in eum: nam qui tanta signa faciebat, & Iudæos converterat, Romanos convertere poterat, cum hi nullum ex diis suis adeò potentem fingerent. Ad hæc, Scripturæ pollicebantur gentium conversionem Isa. 2. *Fluent ad eum omnes gentes, & ibunt populi multi: & cap. 60. Ambulabunt gentes in lumine*

uo, & Regis splendore ortus tui. Quod si Romani credere nollent, sed eos velent opprimere; confidere debuerunt, se per illum posse Romanos debellare, qui mortuos suscitabat: nam multas gentes unus Propheta auxilio vicerant.

4. Discutitur tacite insinuat: si non dimittimus sic, non venient Romani, nec tolent hunc locum & gentem: in quo decepti sunt, imo quia non dimiserunt, sed occiderunt, propterea venerunt Romani, & tulerunt locum & gentem: ut i prae dictu à Daniele c. 9. *Occidetur Christus, &c. Et civitate & Sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo: quod significat Lucæ 19. Non relinquent in te lapidem super lapidem, eo, quod non cognoveris tempus visitationis tuae.* Cæca igitur consultatio eorum qui illis modis inciderunt in laqueos, quibus se fugere posse crediderunt.

Quod si à Iudæis ad nos gradum faciam; quàm similis est multorum cæcitas? Quam multi dicunt cum impiis, *Isaiæ 22. Comedamus, & bibimus, cras enim moriemur.* Immo, ait Augustinus, Quia cras moriemur, hodie lugeamus ac fleamus. Quam multi dicunt cum illo divite Evangelico, qui non videret multos fructus atque proventus sibi obvenisse, secum sic consultabat, *Lucæ 12. Quid faciam, quia non habeo, quo congregem fructus meos?* cumque concludere debuisset reddendam Deo gratiarum actionem, faciendas oblationes in templo, & uberes elemosynas in pauperes, sic conclusit. *Hoc faciam: destruam horrea mea maiora faciam, & illic congregabo omnia que nati sunt mihi, & bona mea, & dicam anima mea, anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce: comede, bibe, epulare:* Audisti consequentiam hominis ebrii bonis suis. Putas rectè conclusit? Audi iudicium Dei eadem nocte ipsi denuntiarum, *Dixit autem illi Deus, Stulte, hac nocte animam tuam reperunt à te: quare autem parasti, cuius erunt?* Arguitur stultitiæ &

cæcitatibus qui sic concluderit. Quam multos sic Deus redarguit? Videas qui sperarent, hereditatem quàm obtenta cum bonis abundarent, & jam se fructuosos putarent, cum malè concluderent, stultitiæ à Deo redarguti sunt, & ipso facto reprehensi. Quam multis in mentem venit; adhuc juvenis sum, itaque indulgebo genio; ut scilicet nulla ætas sit innoxia; iam sum ætate provectus, & senex, itaque placet quiescere; &c. Sed memento te nihil ad æternitatem comparasse, nulla merita, nulla benefacta. Quæ quies tibi, nihil unquam Dei causa fecisti? Hæc mulier pulchra est; itaque, inquit in consultatione suâ, studiosius comere, atque ornare se debet, quasi ipsa pulchritudo non satis libidinem concitaret: Quam rectius concluderet cum Tertul. lib. de cultu Fœmin. cap. 2. nimium decorem obliterandum dissimulatione, & incuria? Sed dies me deficeret si omnium hominum errores persequi vellem.

De cæcitate dixi. Vide perversitatem in consultatione; Quia fidem medio postposuerunt, & temporalia spiritualibus prætulērunt, in quo summa est perversio. Etenim fidem in Christum vel veram, vel falsam putarunt: Si veram, elegerunt magis temporale regnū quam credere. Id enim significant ea verba: *Venient Romani & tollent nostrum locum;* hoc enim est dicere, ne tollant Romani locum nostrum, faciamus ne in eum homines credant. Si non existimabant veram fidem, dicere debuerunt: Si dimittimus sic, credent omnes in eum, & religio vera destruetur, & fideles peribunt: maius enim erat damnum spiritale, quam temporale. Seu igitur veram, seu falsam fidem crediderunt, spiritualibus temporalia prætulērunt; cum tamen vera religio conservet temporalia regna. Vnde, ut advertit Augustinus tract. 49 in Ioan. temporalia perdere timuerunt, & vitam æternam

ternam non cogitaverunt, ac sic utrumque amiserunt.

Quid hic de nobis conqueraris satis difficile possum dicere, ita in plurimis delinquimus: Ego enim ut verum fatear hunc ego existimo communem esse omnium mortalium scopulum ad quem adhærescant: 1. quod finem mediis postponent. Hinc præpostera omnia consilia; 2. quod spiritalia temporalibus, æterna perituris. Hinc nefandæ illæ, atque impiæ propositiones Politicorum, qui statum Reipublicæ Religionem anteponunt qui Religionem Reipublicæ servire cogunt; Qui in illis quæ per se bona sunt, non attendunt, quòd iusta sint, sed quòd utilia; in illis non Dei voluntatem aut legem, sed sua commoda quærunt. Hinc profectæ impiæ leges, impia iudicia, concessionem impiæ, modò res externæ non lædantur. Hinc profectum, ut Dei offensæ non puniantur, sed Principum & Magistratum. Sit enim aliquis in Deum blasphemus, id fecerit impunè: at si in principem, punietur; &c. Hinc in nostris negotiis, contractibus, actionibus, non attenditur quid legitimum, quid licitum, quid secundum Dei leges: sed tantum quid utile, quid commodum. De liberis cura est, si in literis, si in aliis externis proficiant; de moribus, de pietate, nulla cura est. Si uxor quærenda, si eligendus maritus, omnia externa quæruntur, de illis summa ratio; nihil de moribus, nihil de virtute, nil de fide inquiritur. Hoc errore Loth elegit in Sodomis commorari cum tantum rationem, haberet soli feracis ac fertilis, non autem malitiæ habitatorum; unde factum ut rerum omnium jacturam fecerit, ac vix iple salvus fuerit ab incēdio. Hinc illud studiū per fas & nefas augendi sua: nullum ibi scelus. Omnia attentantur. Ad hæc: nullus nisi de rebus temporalibus timor, nullus dolor.

Sed vide duplex in ea re Dei iudicium. 1. Quod spiritalia simul & temporalia amir-

tantur, uti in Iudæis ostendimus. Memorabile est factum Ieroboami, quod jam alto loco commemoravi, sed hic iterare non pigeat. Is cum Rex Israel creatus esset, ac vereretur ne paulatim populus, dum ex lege in Templum Hierosolymitarum, quod erat in regno Iudæ proficisceretur, ad domum David delecteretur; consilio pernicioso, contra legem Dei, in urbe regni sui principe sanum excitavit, & pro arca Dei vitulos aureos adorandos exposuit; quæ fuit occasio, ut Deus iratus, non modò ei regnum abstulerit, sed omnem etiam posteritatem ejus aboleret, insigni documento ne quisquam deinceps speraret, posse se rem suam irato Deo promovere.

2. Iudicium Dei est, quòd Deus ex ipsa re, qua homines ipsum offendunt, ut aliquid temporale, aut acquirant aut conservent, aut aliquid impediunt, eadē in quā ipsa re utatur ad exitū planè contrariū: Ita in Iosephi fratribus ostensum est: qua enim re voluerunt impedire, ne ipsius somnia implerentur, nempe eius venditione, eadem ipsa Deus usus est, ut fieret quod volebant. Eodem recidit Pharaonis consilium de pueris Hebræorum interficiendis. Eodem quoque devenit consilium Saülis in Davide persequendo. Vide Greg. in c. 12. Iob. Mor. Denique pari modo, qua ratione Pharisæi voluerunt impedire ne venirent Romani, nempe Christum occidendo, eadem ipsa factum est ut Romani venirent, tantum scelus ulcisci: ut sciant homines non sibi licere invito Deo, ad suorum desideriorum finem, atque exitum pervenire. Quapropter de Deo sic Iobus pronuntiat c. 5. *Qui comprehendit sapientes in astutia eorum, & consilia pravorum dissipat.* Et Greg. subdit. Sic divinum consilium, dum evitatur, impletur: sic humana sapientia dum reluctatur, comprehenditur. Itaque Salomon Proverb. 21. *Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum.* Quid ex hoc concludendum

dendum sit docet Gregor. l. 6. Moral. Restat ergo, inquit, ut in cunctis quæ agimus vim supernæ voluntatis inquiramus, cui videlicet cognita, debet nostra actio devotè famulari, & quasi ducem sui itineris prosequi, ne ei etiam nolens serviat, si hanc superbiens declinat:

IV. Error est in ferendâ sententiâ, seu in iudicio, atque exitu consultationis: quâ in re humanam prudentiam reprehendo in iustitiâ. Quid enim aliud sperare potuisses ab ejusmodi Consiliariis, & ex tam cæcâ, atque perversâ consultatione quàm exitum planè infelicem? Id in Caiphæ sententiâ videre est, qui ut caput nefarii concilii, ipsam humanam prudentiam in sententiâ suâ mihi videtur exprimere, quæ ejusmodi est; *Vos nescitis quidquam, nec cogitatis, quia expedit vobis, ut unus moriatur homo pro populo, nec tota gens pereat*: quibus verbis, Caiphæ cæteros arguit ignorantia, quod nesciant, quid utile, & conveniens sit, invenire, & decernere. *Nescitis*, ait, *quidquam*: & eorum ignorantiam sic explicat: *Quia non cogitatis, nec advertitis expedire, unum potius mori, quàm totum populum, & gentem perire: ac si diceret, pro communi salute, ne omnes pereant: Vnum; etiam innocentem, idque absque ullâ culpâ, expedit occidere.* Hoc, inquit Tolerus, definit appositè ad id de quò consultabant: in eò enim laborabant, ut invenirent modum perimendi Christum, quem modum non inveniebant, cum in eò culpa nulla reperiretur: nam si alicuius culpæ reus esset, ob quam jure possent perimere, non consultarent. Sed cum ab una parte christus esset innocens, ex alia vero occidere velent, quaerunt qua ratione, & quo colore id fieri possit: quod cum cæteri non invenirent, solus Caiphæ visus est invenisse, nempe pro communitatis, & totius populi salute, ne tota Iudæorum natio periret, expedire hominem licet innocentem perimere: quæ senten-

tia, in sensu ipso Caiphæ, fuit iniusta & falsa: Iniusta quidem: 1. Quia, non consideravit quid liceret, sed quid expediret, seu quod esset utile unde dixit, *Expeait*. 2. Quia, contra iustitiam est innocentem occidere; & graviter peccavit Caiphæ cum omnibus ei conferentibus: de quâ sententiâ Psaltes ait Psalm. 40. *Verbum iniquum constituerunt adversum me*: Vide iterum iniustitiam: Non enim tantum innocentem morti tradere staverunt; sed etiam in hoc iniusti fuerunt quod pro re illis tunc incerta, mortem certam infligere decreverunt: quamvis enim res foret certa, non tamen liceret, nec expediret; multò minùs, si incerta sit. Quod verò Caiphæ Christum agnosceret innocentem, verba ipsa testantur; nam fatetur quidem ipsum multa signa facere; item se non invenire in eo causam; & ex eo sensu tantum asserit expedire ut unus pro omnium salute moriatur. Quam in sententiâ omnes eunt, & id eò serio inter se agentes, non jam ut aliàs, vocant Christum seductorem, aut blasphemum, aut Legis transgressorem; innuuntque tacite hæc omnia à se esse conficta, meratque esse calumnias, nec illum de istis posse convinci.

Iam quod hæc sententiâ falsa sit probatur 1. Quia innocentem nec licet, nec expedit, pro salute Reip. perimere. 2. Quia ista occisio non fuit, secundum ipsorum sensum utilis & expediens pro populi salute: nam temporalem populi conservationem intendebant, cui occisio Christi fuit contraria, cum propter eam vastati fuerint & occisi. Porro hæc à me dicta sunt secundum sensum Caiphæ & intentione.

Subdit Evangelista: *Hoc autem à semetipso non dixit, sed cum esset Pontifex anni illius, prophetauit*: Sensus est; cum Caiphæ has suam sententiâ aliis verbis indicare potuisset, quæ non nisi eius intentionem malam exprimerent, præsertim cum loquendo nihil aliud ipse vellet; Spiritum tamen Sanctum ea ei verba in-

spirasse, quibus aliud longè diversum, & in solâ Sancti Spiritus intentione comprehensum, quamvis nesciens significaret: unde Chrysof. homil. 64. ait cor Caiphæ non fuisse morum à Spiritu Sancto, sed linguam, quia cum ille pessimâ intentione ferretur, hoc tantum voluit significare, perimendum esse Christum, ut gens Iudæorum temporaliter salyaretur; Sed nesciens prophetavit: nam ex intentione Spiritus Sancti, hæc potius verba, quàm alia inspirantis, significavit, ut notat Evangelista, *Quod Iesus moriturus erat pro gente, & non tantum pro gente, sed filios ut Dei qui erant dispersi, congregaret in unum*: Prophetasse verò dicitur, quia ex inspiratione, & intentione Spiritus Sancti id pronuntiavit: Spiritus autem Sanctus eius lingua idè usus esse dicitur, propter eius dignitatem: quia scilicet erat Pontifex anni illius.

Ab hoc exemplo disce, mi Auditor, quid sequatur ex malâ hominum consultatione, nempe iniqua & falsa sententia. Nam, o Deus? quænam sunt hominum consilia? Videmus ex his quæ moluntur. Quam multa contra innocentiam, famam, honorem, libertatem, Bona, fortunas & vitam? Quis hæc iudicia ab hominibus ratione præditis, & præceptionibus Christianis benè institutis, expectasset? Vide vide deliberationis conclusionem. *Ab illa ergo die, cogitaverunt, ut interficerent eum*: Nempe placuit omnibus decretum, & sententia Caiphæ. Idcirco ab eo die, firmiter proposuerunt, & constituerunt eum interficere. Itaque illi est sententia quæ Christum peremit, non sententia Filati: cætera enim quæ sequuta sunt fuerunt tantum huius primæ sententiæ executio.

Quæ cum ita sint, quod tandem iudicium nos ferre debemus de humanâ & carnali prudentia, cuius intolerabiles errores audivimus, quænam ad eò fallacem, cæcã, iniustam, perniciosam, & ineptam esse deprehendimus? An non prudentia Christiana à nobis postu-

lat, ut aliunde vitæ nostræ regulas, & deliberandi documenta petamus? Nempe ab eo qui ex officio suo dicitur ab Isaia Consiliarius. Vide num fieri possit, in quò sunt omnes scientiæ & sapientiæ thesauri? num fallere possit qui est summa bonitas, & qui à Patre constitutus est hominum Magister & Doctor? *Isaia 30. Non faciet avolare à te ultra doctorem tuum: & erunt oculi tui videntes præceptorem tuum: & aures tuæ audient verbum, post tergum monentis. Hæc est via, ambulate in eâ: & non declinetis neque ad dexteram, neque ad sinistram*: Neque nos tantum verbis docere voluit, sed etiam exemplis; ne admirabilis illa doctriina periret, voluit ut & præcepta eius & exempla literis mandarentur, in divinis illis Evangeliorum libris, & sanctis Scripturis, in quibus veritate æternæ axiomata, & effata indubitata continentur, quæ esse possunt, & vitæ nostræ & nostrorū iudiciorū regulæ. Audi quomodo loquatur Ioannis 14. *Omnia quæcumque audivi à Patre meo, nota feci vobis*. Et illud quidem eò magis facere debemus, quòd in sanctis Scripturis continentur omnis generis definitiones, rerum & actionū iudicia, omnium negotiorum exitus, cuiuscunque vitæ exempla: unde Scripturam appellare soleo Instructionem universalem totius orbis, temporum ac sæculorū, omnium quoque conditionum. Hinc enim principes & privati, hinc omnes ætates, hinc omnis sexus documenta petere possunt: ad hanc regulam corrigere oportet Philosophorum, Sapientum, Doctorum, & omnium hominū effata & documenta: Ibi leges, quid postulet vita privata, quid publica, quid in utraq; fortuna: quid Deo debeas, quid tibi, quid proximo: Vide cap. 4. 5. & 6. Matth. Ibi leges etiam male actorum pœnas, & meritorum præmia: Ibi discas quid agendū tibi sit ut rectè vivas, ut sanctè moriaris, quod est unum necessarium, & ita vitam æternam consequaris. Ad quam, &c.

FERIA SEXTA

DOMINICÆ PASSIONIS.
CONCIO SECUNDA.

DE BONA ELECTIONE.

Eius necessitas & Natura.

Collerunt Pontifices & Pharisei concilium. Ioan. 11.

DIXIMVS de hocce nefando Concilio, ejuſque conſultationem cæcam, perverſam & impiam fuiſſe oſtendimus; cæcam quidem in peſſima illatione, qua ex Chriſti miraculiſ eius mortem mali Pontifices deduxerunt; perverſam impiamque, qua finem medio poſt poſuerunt, in quo eſt ſumma perverſio, & temporalia ſpiritualibus prætulert, quod eſſe ſumme impium omnes vident. At de hiſ ha- ſtenus. Nunc occasione tam malæ deliberationis, de bona conſultatione agere conſtitui, quæ quanti ſit momenti nemo ſatis mea quidem Sententia queat exponere. Atque ut id procedat melius, tracto quod eſt in ea præcipuum, eſtque ejus terminus, nempe Electionem: ſed prius petenda gratia. AVE MARIA.

Quod ſunt Angeli Cœli quos regunt, Sol Aſtris quæ illuminat, Anima cor-

pori cui vitam impertit: quod facit Navarchus in Navi, Imperator in Exercitu, Rex in Regno, princeps rota in horologio, id efficit electio in rationali hominum vita. Amove Angelos à Cœlis, & erunt Cœli ſine motu: aufer ſolem a mundo, vel lucem à Sole, Aſtra nihil niſi tenebræ erunt, & nocti alteram noctem inferent: ſejunge animam à corpore, quod ſuperſuerit ſolum eris cadaver: Ita ſi ſuſtuleris hominibus electionem & conſilium, nihil illis niſi perturbationem, temeritatemque reliques; & id unum cauſæ eſt, cur ubique quotidie videamus tot fortunatarum naufragia, domorum ruinas, negotiorum infelices exitus, omnia luſque deque ferri, & confundi. De eſt enim gubernator & caput; horribilis tantum in eſt ſeditio, ſimilis ei quæ excitatur in Rebus publicis, Rege, ſummoque moderatore vacuis, ubi neſcitur quid ſit de-

Aa 2

libera

liberatio, quid consultatio, quid electio. Nul-
lus quidem reperitur qui non se addicat cui-
piam vitæ statui, sed quotusquisque est in hoc
cum delectu & ratione præstet? Ex omnibus
qui se in matrimonium conjiciunt, aut se mu-
neribus publicis illigant, quanquam innumeri
sunt, quot reperies qui delegerint matrimo-
nium aut Magistratus? hoc est, qui coram
Deo deliberaverint, an conjugium esse ipsis
præstabilius, meliusque continentia an non
sibi periculosius foret implicare se reipublicæ
negotiis, quam privatim & sine Magistratu
vivere. Hoc est sanè quod me inducit ad pro-
ferendas hæc propositiones.

I. est, maximam hominum partem vive-
re sine delectu ac deliberatione. 1. Quia plu-
rimi sine carent, vel nullū intendunt finem: &
eiusmodi homines pejores sunt animantibus
quæ omnes fines suos habēt, uti patet ex con-
stanti & uniformi earum agendi modo. Et
enim si plures interrogem quem sibi scopum
proponant in vita, & quem finem; vix res-
pondere possunt; ut qui de ea re minimè co-
gitant, nec etiam si finis sit aliquis sciant: vel
si respondent; insanos se esse probant. Hic
enim hoc unum cogitat ut vivat, alter ut edat,
alter ut bonis præsentibus fruatur, parum de
futuris sollicitus, quasi nihil ad se pertineant;
quia haud dubie, illi omnes sine carent; unde
etiam electione, quæ finem respicit.

2. Aliqui finem sibi proponunt in com-
muni: sed quoniam fortunæ & temeritate
omnia agunt, non utuntur consultatione ne-
que electione, ac de fine cogitant, potius tan-
quam de termino, quam de fine: uti enim
pueritia infantia, adolescentia pueritia, ju-
ventus adolescentia, huic ætas virilis, isti se-
nectus succedit: ita huic nostræ vitæ mortali,
atque miseræ succedere putant alteram vitam
beatam, etiam si eam non comparent. Itaque

universa omnia, ut sese offerunt, accipiunt,
atque illis utuntur, neque ulterius quidquam
cogitant: quasi vero beatitudinis conditio
pejor sit quam aliarum rerum caducarum,
quæ non nisi labore, & industria conquirun-
tur.

II. propositio est, Eos qui utuntur electi-
one, in duobus peccare 1. in objecto: 2. in
modo & in progressu electionis quam faci-
unt præposte. Quoniam alii in rebus tan-
tum humanis eam adhibent, atque in nego-
tiis temporalibus, minimè verò in moralibus,
cum contra fieri oporteret, quoniam ut dice-
bamus heri electio proprium est rerum mo-
ralium instrumentum. Ita viri pollescentes inge-
nio, cum in negotiis multa inquirent, pauci
tamen admodum quærent, *quid faciendo vitam
æternam possidebo?* Alii vero eam non adhibent
in rei summa, & quasi capitali, sed tantum in
adiunctis, & circumstantiis: uti parentes non
consultant ac deliberant, an filia danda sint
nuptui, sed cuiam danda sint: in quo gravi-
ter errant, quia illud prius, longè maioris mo-
menti est, quam secundum. Deliberatio igitur
hominum est propria quia rationales
sunt, ac præsertim in iis actionibus in quibus
agunt, ut homines sunt, hoc est liberi, & cir-
ca inores.

Hinc sequitur paucos admodum in eo sta-
tu vivere, aut esse, in quo illos esse Deus vult:
quia omnes ferè casu, & fortuito conditio-
nem amplectuntur. Quæ enim sine delibe-
ratione, & consultatione suscipiuntur, casu
sunt, quæ autem casu sunt, raro ad suum fi-
nem perveniunt. Quæ res quanti sit momen-
ti ex sequentibus intelligi potest. 1. Quod vel
ea sola cogitatio maximam anxietatem, &
timorem animæ incutiat. Nam quæ esse po-
tèst animi securitas, si non nosti, *quæ Deo pla-
cent opera tua?* Quis timor, cum vereris ne
non placeant.

2. Quod multis gratiis privemur, quas
nobis

nobis Deus, ex suppositione tantum huius status appareret. 3. Quod hinc salus longè difficilior reddatur: Nam cum in i recta posset, nunc omnia sunt convertenda in obliquum.

4. Quoniam maxima pars mediorum, quæ Deus apparerat, inutilia redduntur; quia cum illo aut illo statu conjunctionem habent.

5. Quod multæ gratiæ, quæ futuræ erant efficares propter proportionem, & convenientiam cum statu, sunt tantum sufficientes defectu proportionis. 6. Sicut ille qui contra naturam, & invitâ, ut aiunt, minervâ, artem aliquam proficitur vix unquam in eâ excellit: Ita neque tu in eo statu, in quo te Deus non vult, proficies aliquando, quia illi non es aptus.

7. Sed quid dico salutem fieri inde difficilem, cum sæpe etiam moraliter fiat impossibile? Certe ideo multi damnantur. Impossibilitas autem moralis duo significat: 1. difficultatem maximam: quod unusquisque maxime timere debet: nam ex multis aliis capitibus, salus maxime est ardua, & tam multa nos vel blandimenta, vel impedimenta remouent à salute: 2. vix aliter inter homines contingere: unde sæpe in multis desperatio: quod si aliqui in alio statu salventur, oportet eos non ordinariis tantum laboribus & solita contentione esse contentos.

Quoniam igitur ea res tanti est momenti, & alioqui ab hominibus ita passim neglecta; placet eam hodie vobis exponere, atque ex doctrina moralium Philosophorum eam repetere.

Nota itaque 1. Electionem non esse proprie finis, sed mediorum propter finem. Probat S. Tho. ex Aristotele 6. Ethic. cap. 2. quia electio est conclusio syllogismi practici; finis autem locum habet promissarum, seu principiorum: at conclusio syllogismi practici semper est de medijs; nam semper concluditur in syllogismo practico nobis esse agendum; quod in finem cadere non potest; sed in media, quæ

propter aliud, hoc est, propter principium sunt; quare finis est præsupponendus. Nihilominus licet in rebus moralibus finis ita se habeat, ut se haber in speculativis principium, principia autem per se nota sint, præsertim, si sint prima; Quia tamen maxima est humanæ naturæ perversitas, illud etiam principium stabiliendum est. Itaque.

Affero 1. Dari aliquem finem humanæ creaturæ.

Probat 1. Quia alioqui non essemus: Vti enim sine causa efficiente nemo esse potest, ita neque sine fine: quia prima omnium causa est finis, sine qua efficiens non agit, quia à fine movetur ad agendum.

2. Quia si alia minus perfecta habent finem, ut patet ex rerum omnium constante usu, multò magis homo finem habet.

3. Quia temerè & casu non existimus, ut patet ex tam constante sibi natura, in hominum efformatione, quod non fieret si homines casu existerent: quod si non casu; igitur propter finem.

Affero 2. Illum hominum finem esse Deo obsequi, & illo tandem frui in vita æterna: Cætera autem rationem habere mediorum.

Probat 1. Quia finis est id quod efficiens intendit; Deus autem propterea homines creavit; igitur is est hominum finis. Antecedens patet ex Scripturis, & ex doctrina Patrum: Fecisti nos Domine ad te, ait Augustinus, & Proverb. 16. *Universa propter semetipsum operatus est Dominus*: Vnde humani cordis inquietudo est motus perpetuus, donec in Deo conquiescat, tanquam in fine.

2. Quia cum tantum fingi possit triplex rerum ordo, Deus, homo, & aliæ creaturæ; certè neque ipse suus est finis, neque aliæ creaturæ;

Atque

igitur

Igitur Deus. Non quidem ipse sui, quia cum finis sit causa, & id quod propter finem, effectus; & omnis causa distinguatur ab effectu; sanè homo non potest esse sui ipsius finis: Ad hæc; cum prima omnium causa sit finis, homo autem sit post efficientem, etiam sub ratione possibilis, sequitur hominem non posse esse sui ipsius finem. Iam neque res alia creatæ sunt hominis finis. Non corporeæ, quia sunt ipso imperfectiores, igitur respectu hominis non habent simpliciter rationem finis: spirituales verò licet secundum sint perfectiores, tamen cum per gratiam & auxilium supernaturale, tam sit homo capax beatitudinis, quam Angelus, idcirco ratione finis non est illo inferior. Præterea ex hominum creatione, & positione, non sequitur necessario creatas esse Intelligentias, igitur oportet Angelum, non esse hominis finem. Sequitur itaque Deum esse finem hominis. Porro duplici tantum modo, homo ad Deum pervenire potest; aut ei serviendo, aut eo fruendo; primum pertinet ad hanc vitam, alterum ad futuram: Relinquitur itaque hominis finem esse obsequi Deo ac tandem vitam assequi. Etenim uti arca Noë non quievit nisi in summis Armeniæ montibus; ita neque homo nisi in Deo, idcirco non sine causa dixi cætera habere rationem mediolorum. In quo vides summam Dei bonitatem, qui nobis tantam mediolorum copiam suppeditavit, ut nemo se excuset, si ad finem non perveniat; cum tot habeat vias atque modos ad eum perveniendi.

Hinc sequitur. Circa rem unam non esse deliberandum, sed pro certa habendam illam esse; nempe, vitam æternam nobis esse comparandam, vel cum rerum omnium jacturâ, vel per cruce, tormenta, incendia, & difficillima quæquæ; quoniam absolute loquendo, finis est comparandus: de qua re nec disputandum est, nec deliberandum, Et inter

cætera omnia illud manet inconcussum; salutem assequi oportet; tanquam primum principium, cui nemo, nisi amens, aut furiosus contradicere potest. Tu quidem deliberare potes, an sis hoc vel illud factururus; an uxorem ducturus an non; an te additurus illi arti, aut professioni, an non: Sed nullo modo, an te salvari oporteat: Ac licet multi Philosophi disputarint, in quo summum bonum consisteret, nemo tamen disputavit an esset quarendum: hoc enim est principium per se notum.

Quare 1. hinc possumus intelligere quantum sit hominum perversitas, qui rem Sole clariorem non vident.

2. Quodnam sit principium & fundamentum omnium nostrarum deliberationum, & unde omnes nostræ conclusiones trahende: Ex ea scilicet propositione, ac veritate per se nota: ad hoc natus sum, ut Deo serviam, & Deo fruatur. Atque illud principium sapè est pueris iterandum, ut sciant quam obrem nati sint. Nam sicut prima principia, ut per se nota sunt, ita per se intelliguntur, modo termini explicentur; ita hoc principium parvulis exponi debet, atque inculcari, & rusticis, & ignatis hominibus, quoniam omnes illud intelligendi capaces sunt. Illis itaque ostende rerum omnium varietatem, atque ordinem, eosque doce, non propter hæc omnia illos esse, sed propter unum Deum. Et sicut pueri assuetudine, ex omnibus hominibus & mulieribus faciliè agnoscunt suos Patres, & Matres, dum illos quotidie appellant; & sicut ex omnibus domibus, suam agnoscunt, in quam excipiuntur, cum à cæteris excludantur: ita illis passim inculcandum, ut sciant se Dei unius causa esse, in unum Deum tendere, ad hoc natos esse ut Deum aliquando possideant, illoque fruantur, non autem ut fruantur rebus creatis quæ ab ipsis videntur.

Nota II, Cum circa finem tres actus versentur,

sedur, cognitio, amor, & intentio, seu desiderium efficax; ante deliberationem supponi illos tres actus: quia cum actus sequantur obiecta, eundem etiam ordinem iuter se habent quem habent eorum obiecta: cum itaque finis precedat media, & deliberatio sit circa media, actus qui finem respiciunt debent precedere.

1. Itaque omnium actus debet esse finis cognitio: quia voluntas non fertur in incognitum. Porro illa finis cognitio non debet esse tantum, 1. Habitualis, sed actualis: alioqui nemo moveretur, nisi ab actuali cognitione: in quo multi gravissime delinquant, dum ea de re adeo sibi necessaria minime, aut rardocogitant. 2. Non debet esse confusa sed distincta: quia ex confusa cognitione nemo pervenit in finem; sed ex distincta: sicut nemo per nebulam, aut dubiam lucem, scopum certo attingit: Ad haec; omnis etiam qui non pervenit, operatur ex confusa cognitione finis: Nam in rebus omnibus obscure tendimus in finem: Siquidem qui pulchritudinem corporum sectantur, qui honores, qui opes, quia quaedam summi boni vestigia in istis rebus deprehendunt, in illud aliquo modo tendunt: sed quia haerent in umbra, ad corpus non perveniunt.

3. Non debet esse generalis sed particularis: Itaque non sufficit ut scias hunc esse naturae rationalis finem; sed oportet ut scias tuum esse in particulari: ut hoc scilicet intelligas: Ego non sum propter hanc aut illam creaturam, sed propter Deum: Necessario salvari debeo: caetera, respectu mei sunt indifferentia: rebus omnibus possum carere, sine magno dispendio: unum est necessarium, salus & Deus.

2. Actus circa finem est amor: Ratio est, quia finis habet rationem boni; ultimus autem finis, rationem summi boni. Porro ille actus necessario sequitur ex cognitione finis, quia

tam multae sunt huius boni illecebrae, ut ad amorem provocet, eo usque nemo sit qui finem illum, si modo norit, non amet: Vnde illud dictum Augustini, nimum reprehendentis, qui quod omnes vellent cum se dicturum esset pollicitus; id subiecit: caro vendere, & parvo emere, quod negavit Augustinus esse omnium; sed illud esse certum, cupere omnes felicitatem. Immo in damnatis non deest ille amor felicitatis; ac nemo ita perversus est, ut eam non amet. Sed qui errant in eo, tantum errant, quod eam alibi quaerant, quam ubi ipsa sit. Verum, nunquam est ille actus, nisi ad sit actualis cognitio: ut scias quid perdas, nisi cogites. Nemo tamen putet se bonum esse si sic amet: quia & ille amor in impiis est; & omnis qui male amat, hoc amat, sed non amat eo modo quo oportet.

Quare 3. Actus requiritur circa finem, nempe intentio finis, seu desiderium efficax, quod includit generalem mediorum voluntatem: quem actum S. Thomas distinguit ab electione, & consensum appellat. Quia nimirum ubi intellectus finem nobis acquirendum proposuit per aliqua media possibile, si intendat voluntas, est quidam eius consensus in eam rem, quae ipsi ab intellectu proposita est. Itaque voluntas finis includit voluntatem utendi mediis necessariis ad salutem, quaecunque illa sint: Quia non est tantum amor complacentiae circa finem, sed amor efficax, & ei⁹ intentio. Vnde peritio legis periti haec fuit: *Quid faciendo vitam aeternam possi debo?* Non enim quaesivit, an esset possidenda vita aeterna: Non etiam an esset aliquid faciendum: hoc enim supponitur, ut evidens: sed quaesivit, quid sibi esset faciendum: ostendens se ad id omne quod ad vitam aeternam necessarium erat, paratum esse.

Atque inde originem habet consultatio: Nimirum oritur ex praesuppositione finis; deinde ex actibus circa finem: scilicet ex cognitione

gnitione finis; amore eiusdem; denique ex intentione ipsius. Et enim ex voluntate illa generali faciendi quidquid est necessarium ad salutem, nascitur illud studium inquirendi, quid faciendo vitam æternam possidebo? Quæ res ista duo supponit: 1. oportet me saluari; cætera accidant, ut fors feret, per me id licet; porro unum est necessarium, oportet me saluari. 2. Quidquid mihi est necessarium ad salutem, illud mihi præstandum est, quodcunque tandem sit, seu difficile; sive gratum, sive grave, & incommodum; sive futurum id fuerit cum oblectamentorum meorum commodorumque jactura, sive cum eorum conservatione, nullo habito respectu ad repugnantiam aut expletionem proportionis meæ; quoniam id unum mea singulariter interest, & postpositis omnibus reliquis, saluum esse me oportet, ac eadem necessitate, oportet mihi velle media, salutis meæ necessaria. Unde fit ut non deliberetur super fine, quia præsupponitur, neque super mediis in genere, quandoquid præsupponitur intentio finis: ac proinde non deliberatur an oporteat saluari, nec utrùm aliquid faciendum sit, ad id assequendum; certum est enim si sit finis, esse quædam media necessaria: sed quæritur, quid sit faciendum, & in ea inquisitione consistit deliberatio, cuius terminus est electio certorum mediiorum.

Hinc sequitur non leviter eos errare, qui finem medijs, non media fini subordinant, ratione planè præpostera, ipsosque nec recta tendere ad Deum, sed obliquè Deum ad suas voluntates, & consilia trahere: ut qui matrimonium inire, aut Ecclesiasticum munus aut beneficium accipere primitus statuunt, atque ita demum Deo servire; cum è contrario deberent sibi finem suum proponere, nimirum Dei obsequium, & salutem æternam; atque videre, num matrimonium, aut alius status huic fini aptius conveniat. Nam cum unus sit

finis, cætera se habent tanquam media, quare post finem sumi debent, non autem ante finem, quod contrà isti faciunt.

Nota III. Si finis assequendi unum tantum esset medium, opus non esset deliberatione; Itaque cum feræ animantes determinata habeant media non deliberant; sed cum in hominibus varia insint media, deliberatio in illis habet locum; Eadem ratione licet plura essent media, si tamen omnia essent necessaria, nulla opus esse deliberatione: unde sequitur, si Deus quædam proposuit ut necessaria, absolute illa esse amanda. Ita Sacramenta instituit; fidem unam. Ita necessariam volunt mandatorum observationem: & propterea circa eiu modi nulla fieri debet deliberatio. Hoc sensu tres pueri, Daniel 3. responderunt Regi Nabuchodonosori imperanti adoratione statuarum. *Non oportet nos de hac respondere tibi: Ecce enim Deus noster quem colimus, potest eripere nos de camino ignis ardentis, & de manibus tuis, & Rex, liberare: quod si nolueris, notum tibi sit Rex, quia Deo tuo non colimus, & statuas auream quam erexisti non adoramus.* Verum inter ea, quæ singula non sunt necessaria, manet eligendi potestas: ut in vita plures sunt conditiones, plures actiones. Electio siquidem non fit nisi inter plura: est enim unius præ alio amor: utpote quæ ex Aristotele lib. 3. Ethic. cap. 2. dicitur *προαίρεσις, ὡς ὁ μὲν ἰσχυρὰ ἀπέχεται.* Quasi quod præ aliis sumendum: quod dici non potest nisi respectu plurimum.

Nota IV. Istam prælationem unius præ alio faciendam esse respectu finis: quia cum media non sint per se amabilia, sed tantum propter finem; ita inter se absolute comparari non debent, sed habita semper ratione finis: qua in re multi committuntur errores. Nec etiam illud generaliter, & absolute fieri debet, sed mei respectu, quia finem spectro ut à me acquirendum. Ita David 1. Reg. cap. 17. non potuit uti armis Saül quibus eum induit.

pugnaturum contra Goliath, eo quod armorum usum non haberet. Itaque in his rebus non semper valet exemplum. Nec valet argumentatio, ab uno homine in alium petita: uti cum dicitur plures esse in seculo salvatos; plures in eo officio, in ea conditione, in iis negotiis se bene gessisse: hæc enim spectanda non sunt secundum communes rationes, sed secundum proprias, & particulares. Ea itaque media præ aliis eligenda sunt, quæ maiorem habent cum fine proportionem, ac mefacilius in finem deducere valent.

Nota V. Vti finis debet esse bonus (nam bonum per se, & finis convertuntur) ita etiam media bona esse debent: itaque in consultatione, mala cum bonis comparari non debent: satis enim constat deserenda esse mala, eligenda autem esse bona, vel potius simpliciter amanda: Omnis igitur electio est inter bona, cuius terminus est, ut relictis minùs bonis meliora eligantur: In quò vides multoties deceptionem, qui sibi satis esse putant, si mala fuggiant, & omittant bona; atque se legi satisfacere putant, cum dicunt se illicitis non immisceri: illi enim si hoc tantùm habeant, nondum electionem inchoarunt.

Nota VI. Electionem præcipuè fieri debere circa statum vitæ, tanquam circa rem maximi momenti, & quæ desereri non potest, & ex quâ fere omnia nostra pendent: Deinde circa res principales vitæ nostræ; circa usum bonorum; circa testamenta: circa ordinationem, ac dispositionem aliorum qui nobis subsunt, ut accidit in Parentibus, qui de liberis disponunt, quod illis in vitis aut inconsultis, fieri non debet; quoniam tanti illorum interest: Neque enim cogere illos debent ad Matrimonium, multò minùs ad Statum Religiosum, cum illud prohibeatur à Concil. Trident. sess. 5. de Reform. cap. 18. sub pœnâ excommunicationis; ut & contrarium vetatur, ne scilicet impediatur ingredi

Religionem. Eòdem modo circa conscientie suæ regimen; Sacramentorum usum, domesticam disciplinam, in vestibus, sumptibus, mensâ, ludo, & aliis rebus maioris momenti: quoniam hæc maximè ad finem nostrum conducunt, cum potissimam vitæ nostræ partem contineant. Præcipuè tamen Electio idonea faciendâ est in iis quæ sunt immutabilia: quia alioqui ex eius neglectu, error natus diuturnior est, atque gravior, cum nihil supersit aut eligendum, aut mutandum.

Ex his omnibus nascitur faciendæ bonæ Electionis obligatio, quæ quanti sit momenti, facile ex dictis intelligi potest. Nunc superest modû illius faciendæ vobis ostendere: sed hoc opus in alteram diem reijcio, ne diuturnior oratio vobis afferat fastidiû. Solum modo de sequentibus pauca vos interrogo.

1. An ita vivatis, an non? Hoc est, an apud vos omnino statueritis, quid quid sit aut contingat, salutem æternam, habendam ac possidendam esse? Item quæ ad salutem sunt necessaria, quæcunque tandem illa sint, vobis esse faciendâ, quid quid tandem in illis ferendum fuerit, quid quid amittendum, quacunque demum te privare vos oporteat. *Quid enim prodest homini si universum mundum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur: aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Et alibi: *Porro unum est necessarium: Cætera omnia, uti clamat Ecclesiastes: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas: hoc est, nihil solidum; ad hæc; nihil utile, nihil conferens sive sit gloria, sive opes, sive delicia, sive voluptates, seu autoritas & jactantia, seu scientia, eloquentia, artes, humana dona, amicitia; omnia vanitas: hoc est, ut interpretatur S. Greg. Nyssenus, quorum nullus usus, quæ magno studio, & contentione facta sunt, at nullo scopo proposito: ut quæ in campo arenoso sunt ædificia, quæ fit adversus stellas jaculatio; ventorum venatio, cursoris adversus suam umbram concertatio,*

quando contendit eius verticem ascendere, & si quid eiusmodi invenimus in iis quæ facta sunt temerè, quæ quidem omnia, vanitatis verbo subiiciuntur: quam sententiam spirituale carmen apud S. Chrysol. in Parænesi ad Eutropium, ac subdit: Hunc versiculum, si scirent qui in potentia versantur, in parietibus omnibus, & in vestibus suis scriberent, in foro, & in domorum ingressibus: Et quoniam multæ sunt rerum facies, multæ imagines falsæ, quæ decipiunt incautos, istud oportet quotidie salutare carmen, & in prandis, & in cœnis, & in omni conventu, unumquemque proximo suo canere, & à proximo suo libenter audire; quia *vanitas vanitatum, & omnia vanitas*: unum autem planè necessarium est, me oportet salvari:

2. An hætenus usi fueritis in vita Electione, & in omnibus negotiis, de liberatione? Certe uti ferè inter homines vivitur, omnia, vel ita, vel cupiditate, vel temeritate, vel ex recepta consuetudine reguntur: nihil iam ratio, nihil consilium, nihil autoritas, multò minus Religio, vel futuræ vitæ cogitatio regunt vel administrant. Vos enim testor, qui hæc adestis: Quotus quisque vestrum, ea via processit, qua debuit? Etenim vel in aliquo statu es, vel in nullo? Si in nullo, quid expectas, ut tibi maxima vitæ pars fluat inutilis? si in aliquo es: Age, an illum statum elegisti? an coràm Deo deliberasti utrum ille status tibi esset ad salutem idoneus, atque conveniens? Equidem Deus hominibus rationem dedit: sed vel ea ipsi non utuntur, vel ad parva consilia, aut ad res inutiles & vanas abutuntur. Hinc 1. Omnia cedunt in contrarium; hinc existunt infelicia Matrimonia, negotia miserè suscepta; exitus plerumque tragici ac miserandi quia quæ re ferè suscipiuntur, infelicitè concluduntur: Hinc 2. Nullus ferè illi vitæ se addicit ad quam idoneus est. Nemo ferè in eo

statu vivit, in quo Deus eum eum voluisset vivere, unde omnia vitæ officia præpostero ordine invertuntur, nec Deus rebus ullis benedictionem largitur.

Quare hoc ego vobis consilium offero, ut quia consultatio, & deliberatio fieri potest, & circa immutabilia, & circa mutabilia; immutabilia verò in quantum talia esse possunt in hac vita, verbi gratia, statum vitæ, matrimonium, religionem, votum castitatis; mutabilia verò actiones vitæ, & quæ ad statum non pertinent: Circa immutabilia quidem, qui nondum elegerunt, ut serio coràm Deo videant, quid sibi, aut quid aliis, si id munus ipsis incumbat (ut Parentibus pro liberis) eligere debeant: Qui verò elegerunt, si id recte non fecerunt, si id rectè non fecerunt, ut errorem suum bonis operibus compensare, atque pœnitentia emendare studeant, intelligentes sibi difficiliorem esse salutem, quam aliis; non esse illis quidem resiliendum, quia status habet immutabilitatem, sed in navis, in qua navigant manendum, maiorem vero adhibendam diligentiam: Ita Elai cum à prima benedictione dei electus fuisset, multis lachrymis, & magno eiulatu, usque ad rugitum patris pectus emollivit: Genes. 27. Num unam, inquit, tantum benedictionem habes Pater? Mihi quoque obsecro, ut benedicas. Cùmque ejulavit magno fletu, motus Isaac dixit ad eum, In pinguedine terra. & in rore cœli desuper, eris benedictio tua: Circa mobilia verò, ut unusquisque serio de liberet, quid in singulis, habita in ratione sui status, virium, facultatū, & decentiæ præstare debeat, circa se, circa alios, domesticos, externos, in cura corporis, in cultu, in expensis in occupationibus, in studio virtutum, circa Eleemosynas, pœnitentias, & alias vitæ partes in omnibus inquirendo, quid faciendum, vitæ aternam possidendo? quoniam hoc unum solùm omninò necessarium est; præter illud, nihil absolutè, sine illò, omnia vana, inutilia,

noxia, & pernicioſa. Hæc eſt ſumma Chriſtiana prudentia, hæc eſt ſumma ſapientia: ſed filij huius ſæculi. ut dicitur Luca 16. prudentiores filiis lu-*is* in generatione ſua ſunt. Hoc demum eſt habere ſerpentis prudentiam, caput ſervare innoxium, cætera obicere. Hoc ego ſi vobis perſuadeo beatus ſum, ac præcipuam operis mei partem fecero. Itaque omnes ſerio cogitent, quid faciam, quomodo mihi vivendum: vnusquisque id diſquirat ſecundum ſuam ſortem, ac ſtatum

Quia vnusquisque ad beatitudinem natus eſt: quæ eò tantum modò acquiri poteſt: & ut loquitur S. Auguſtinus lib. 1. Soliloq. cap. 1. Hoc amat omne quod poteſt amare, ſive ſciens ſive neſciens: ſi neſcis, in vanum tendis, ſi noſtri recta tende, & ſic tende, ut poſſis aliquando pervenire, quod nobis largiatur qui eſt benedictus Deus in ſæcula.

Amen.

* *
*

FERIA SEXTA.

DOMINICÆ PASSIONIS.
CONCIO TERTIA.

Quomodò ſit facienda Electio.

Collegerunt Pontifices, & Pharifei concilium. Ioan. 11.

EAdem ad noſtrum propoſitum eſt diſtinctio inter eos quos Chriſtus ap- pellant filios huius ſæculi, & eos quos vocat filios lucis, quæ olim erat in Agypto inter filios Iſraël & Agyptios ratio- ne lucis & tenebrarum: Eos ſiquidem divi- dicus, vel neglectus deliberationis, & ele- ctionis. Nam qui in ſuis rebus utuntur con- ſultatione, illi ambulant in luce; (qui autem, ait Chriſtus, ambulaverit in die, non offendit) Qui vero ſine conſultatione ſe regunt, omnia ag- grediuntur, & caſu, & temeritate, itaque ſine

luce; ut enim ait Chriſtus, *qui ambulat in tene- bris neſcit quò vadat*: unde confirmatur quod in præcedenti diſcurſu oſtendimus, neceſſariam eſſe deliberationem. Sed quia unum ſupereſt, ſcilicet ut eius præxim, & uſum oſtendamus, id hodierna die aggredimur, ſi tamen prius Virginis opem imploraverimus. AVE MA- RIA.

TRIA in primis non malè habent, vex- antque in præſenti vitâ, & eam plerif- que incommodis cumulant. Vnum eſt, Incer-

titudo & ignoratio voluntatis Dei. Quæ enim anxietas premit animam, quæ nequit certam hanc habere notitiam, quæ solâ secundum Ecclesiastem cap. 9. cordi lætitiâ parit, cum scitur, *Quia Deo placent opera tua?* Alterum est, Inconstantia, quæ mille nobis infert incommoda. Sed postremum hoc est, quod eventus tantû infelices nobis accersit; scilicet esse nos ac vivere in eo statu ubi non vult Deus; quod efficit ut reddamus vel impossibilem inutilemque, vel difficillimam ac subversam funditus, prædestinationem nostram & eius executionem. Quæ quidem omnia damnorum genera desinunt, bono usu consultationis, quæ bonâ, prudenterque habitâ electione terminatur: quam ob causam sentio mei esse officij, pettequi sermonem quem inchoavi de bonâ electione. Super quâ re revocate vobis in memoriam quod de necessitate electionis diximus, tanquam omnino necessariâ, ut certò tutòque perveniat ad finem.

Cum igitur tanti ponderis, atque momenti sit apta electio, nihil planè omittendum est eorum quæ ad ipsam rectè faciendam pertinere videbuntur, inter quæ ista sunt præcipua,

1. Dispositio eligentis: 2. Tempus faciendæ electionis: 3. Fundamentum electionis: 4. Modus, methodus, atque ordo electionis: de quibus singulis aliquid nobis dicendû est.

A primò incipiamus, hoc est ab eius qui eligit dispositione: Quem 1. dico liberum esse debere ab impedimentis bonæ electionis: hoc est, 1. a peccatis. 2. ab inordinatis affectibus.

Etenim peccata gratiam Dei arcere divinumque lumen: purganda igitur illa sunt accuratâ Confessione: Ideòque Sanctus Ignatius nò tractat de electione, nisi post primam suorum Exercitiorum hebdomadam, quam totam insumit in purgatione animi à peccatis. Exemplum insigne habemus in Saule, qui cum sua inobedientiæ poenas non luisset, cum

sapius oraculum super imminente bello à Deo petivisset nec responsum acciperet, inops consiliâ ad magicas artes confugit, certamen iniit, ac perit in bello, proprio ense confossus. Idem contigit Davidi cum fugeret à facie Absalom, unde sic lamentatur in Psalm. 21. *Longè à salute mea verba delictorum meorum.* 2. verò inordinati affectus animum ad se trahunt, atque indifferentiam planè necessariam impediunt. Vt enim rectè dixit Aristoteles 3. Ethic. cap. 2. Electio non est, cupiditas aut ira. Ratio est; Quia in brutis, pueris, & in actionibus repentinis non est consultatio: uti igitur in pendendis ponderibus æquantur lance, ne si lingulæ esset aliqua inclinatio, iudicium iniquum feratur, ita qui deliberat, nisi seipsum decipere velit, omnem affectum seponere debet: neque enim quid ipse velit, illud inquit, sed quid velle debeat, aut quid velit Deus, ad quod cognoscendum, nihil interest quid ipse cupiat: ad omnia igitur indifferens esse debet; ad hoc unum tantum inclinatus, & propensus, ut sanctum Dei beneplacitum sequatur, quodcumque tandem illud esse cognoverit: Exuere ergo se debet omni affectu circa particularia, illumque tantum inditere quæ Deus suggererit: præsertim si ea quæ cadunt in deliberationem honorabilia sint, vel difficilia & ardua, ut nempe, si ita Deo videatur, vel illis splendidis careamus, vel ista difficilia amplectamur. Ratio universalis est, quoniam voluntas esse non debet Deum antecedendi, sed sequendi: neque enim Deum attrahere debemus ad nostram voluntatem, sed nostram ad Divinam accommodare.

Ad hæc, omnis passio habet rationem mediâ, & consequenter immutat obiectum: sicut enim medium densius aliter repræsentat obiectum quàm quod rarius est; & sicut per vitrum rubrum species mutantur, quia medium aliquid efficit: ita in obiectis quæ animum subeunt per phantasmam & per appetitum

rum, passio quæ ad se affectum trahit immu-
rat medium, unde pessima in hominibus ju-
dicia. Possent per singulas passiones exempla
dare. Quid non egit amor in Samsonè, quid
non in Salomone? Ille toties decaptus ab in-
fidâ muliere non vidit, quod videbat: Hic
autem ita sapiens, ut nihil ignoraret, eò deve-
nit insipientiæ, ut jam senex prolaberetur in
idololatriam; Quo non præcipitavit Saulem
invidia contra Davidem? quo Iudæorum
odium in Christum licet tot visis miraculis, &
audita eius doctrinâ?

II. Paratus esse debet ad illud omne ample-
ctendum, quod à voluntate divina esse per-
spexerit, sive ipsi facile, seu difficile videatur,
sive sensibus gratum, sive jucundum: certus,
Deum qui velle dedit, daturum etiam ut per-
ficiat ad maius ipsius bonum, & maiorem
Dei gloriam, hoc enim ab eius bonitate spe-
randum.

III. Colligere se totum debet coram Deo
omissis aliis curis & cogitationibus: nam ut
ait S. Bernard, Epist. 107. ad quendam Tho-
nam, vā mundo à strepitu: Ratio est quia
impedit ne vox Dei audiat: unde subdit: Si
præparas autem interiorem, fuge curam ex-
teriorem, ut expedito, & vacante interno sen-
tu dicas & tu cum Samuèle, *Loquere Domine,*
quia audit servus tuus: Vox hæc non sonat in fo-
ro, sed nec auditur in publico; secretum con-
siliū, secretum quærit auditum. Hic est mo-
dus celebrandi festa. Secretum illud reperies,
vel domi, vel in templo, vel apud Religiosos
vivos; ad unum, aut alterum diem.

IV. In deliberando nihil terrenum, atque
humanum admiscere, sed æternas ac cœlestes
rationes, quoniam omnia manare debent ex
illo principio, quod est desiderium gloriæ
Dei, & exequendi eius voluntatem. Alia
enim sunt mortalitatis principia, alia æterni-
tatis; alia effata mundi, alia Dei; in ea consul-
tatione de qua agimus, nunquam adhibenda

nisi æterna principia: verbi gratia, in retinen-
da filia in sæculo, non à carne, & sanguine
sed à Deo, consilium petendum est. Atque il-
lud magnam animæ fiduciam affert, quod
Deus non sinet eam decipi; quia cum eum in
toto corde, & veritate quærat, nunquam se
Deus ab ea avertet; cuius scilicet tanta est bo-
nitas, & amor in suam creaturam, ut sæpe oc-
currat non quærenti, secundum illud Pro-
phetæ Isaïæ 65. *Invenere qui non quæsi-
erunt me: multò magis sinat se inveniri à quæ-
rentibus.*

Sequitur ut de tempore quo fieri debeat
Electio dicamus, quod triplex S. Ignatius
assignat.

I. est quando Divina virtus sic impellit, ut
omnis dubitatio, immò etiam dubitandi fa-
cultas, animæ sublata sit, quominus ejusmodi
impulsionem sequatur: tunc enim rapitur
sine ulla contradictione propter evidentiam,
& vim, atque impetum vocationis. Talis fuit
S. Pauli, & S. Matthæi vocatio. Atque hic
modus extraordinarius est.

II. Tempus est quoties nobis clarum fit,
atque compertum divinum beneplacitum,
docente id aliquo consolationum, & moti-
onum divinarum experimento: cum nimirū
affluentibus donis spiritualibus, occurrit sem-
per nobis ea cogitatio, nō verò alia; vel etiam
dum inter eam cogitationē, Deus nobis eos
sensus largitur. Cæterum hi duo modi non
semper nobis à Deo dantur, nec sunt univer-
sales: neque enim ita Deus homines compelli-
t ad statum minus perfectum, ut matrimo-
nium, sed ad continentiam, aut ad offi-
cia abjecta, & difficilia, & quæ sensui re-
pugnant.

III. Igitur tempus est, cum per animi tran-
quillitatem aliquis considerato sine ad quem
conditus est, eligit certum vitæ statum, per
medium commodius, atque securius ad
suum finem tendat. Ea autem animi tran-
quillitas

quillitas adesse tunc noscitur, quotiescunque anima, nullis agitata spiritibus, vires naturales suas liberè exercet, quod requiritur ut acrius, & lucidiùs intrueri possit.

Tertia pars attinet ad fundamentum electionis, estque maximi momenti, quoniã est ipsius regula. Est autem accurata sui finis cognitio: hinc enim facilis est mediõrum æstimatio, & electio. Vti igitur heri à nobis dictum est, finis humanæ creaturæ, est Dei obsequium, atque gloria, salusque propria: Eius verò qui ad perfectiorem statum vocatur, major Dei gloria, majusque obsequium, item salus propria in gradu eminentiori, & maximum proximi bonum. Atque huc tendere debet omnis electio per media convenientissima; quã de re diximus superiori Concione.

Ultimo loco explicari à nobis debet modus, atque ordo ipsius electionis, in quã hæc observanda sunt,

I. erit factã Dei adoratione proferre in medium rem deliberandam, adducto ante oculos creationis meæ fine, in hoc consistente, ut cum Dei gloriã saluus fiam: in neutram verò partem amplectendæ, vel repudiandæ rei controversæ declinabo: quin potius velut in medio quodam interstitio, & æquilibrio subsistam; parato interim animo ut in eam illicò partem totus ferat, quam nõvero Divinæ gloriæ & saluti meæ fore aptiorem.

II. Erat obsecrate Dei clementiam ut dignetur mentem instruere, & impellere voluntatem, quocumque mihi potius tendendum sit, dicendo cum Ezechiã Rege 2. Paralip. 20. *Cum enim ignoremus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad se*, ita enim plerumque evenit, ait S. Gregorius, ut in precatione Deus voluntatem suam manifestet: ut in electione S. Matthiæ, cum ab Apostolis rogaretur ut ostenderet quem elegisset.

III. Instituenda, est consultatio seu delibe-

ratio: Nam electio est finis consultationis: Vnde Aristoteles electionem appellat *ἐκλογή* *προβιβλεμένον*, actionẽ spontaneam, quam præcessit consultatio: Et lib. 6 Ethic. cap. 2. Eum vocat, vel appetitum intellectum, radicaliter scilicet, quia intellectus est radix electionis, ob præcedentem ratiocinationem; vel appetitum intellectivum, idque formaliter. Sic itaque instituitur Consultatio.

I. In unam tantummodò partem, verbè gratiã affirmantem, considerandam tota mens incumbit: considerando in primis, quæ tandem & quot commoda, vel adminicula ex tali statu, vel negotio, ad finem meum prosequendum accedent: Deinde quot rursum ex eòdem incommoda, & pericula impendent: quæ singula ordine sic describam, ut notas numerorum apponam. Idque ita faciam, ut si rem unam illam cogitare unquam deberem: idque unò die sic faciam, ut eò die nihil aliud cogitem; ut nimirum mens aliò non se divertat.

Hoc peracto sequenti die, in alterius partis, scilicet negantis, consideratione, eandem adhibebo diligentiam, quasi ea tantum pars mihi amplectenda foret, & quid ex eã vel commodi, vel incommodi, vel adminiculi, vel periculi oriatur, inquiram; ac singula eam ordine adnotabo. Ea autem sunt, ut dispiciam, quid me potius ad peccatum alliciat; quid malis meis affectionibus, aut passionibus magis faveat; quid mihi salutem difficiliorem efficiat; quos in me effectus ista pariant; quæ pericula mihi objiciant; quid inde gloriæ Deo accedat; quid proximis meis boni. Quod autem dixi de ejusdem rei aut affirmatione, aut negatione; fieri debet de multis rebus inter se compositis, ut si comparem inter se Matrimonium, & Virginitatem, aut Continentiam: Manere in sæculo, aut in Religione vivere, & similia.

Tertio die omnia notata recensenda sunt,

ac sigillatim examinanda; sintne spectantia salutem, & finem meum, necne; & secundum rationes æternas. Nam si quæ sint quæ non hoc spectent, delenda erunt; ut minus apta, & sufficientia ad id ad quod assumpta sunt. Quod ubi factum erit sincere oportebit hinc inde notata opponere inter se & comparare; num commoda sint plura aut pauciora, aut magis considerabilia, aut minus quam incommoda; & quæ sint majoris momenti; ita ut ea demum eligantur, quæ & numero, & pondere commodorum præponderabunt: atque ita juxta ipsius rationis dictamen seposito carnis affectu electionem concludere.

Ex tali enim progressu iste existit & nascitur syllogismus quod intellectus planè convincitur, & quo electio quæ fit, infertur certissime. Ex omnibus medijs, illa mihi eligenda sunt, quæ me, & magis commodius ad finem meum deducunt; sed hæc in particulari, illud melius præstat: igitur hæc media mihi magis eligenda sunt. Major patet ex ipsis terminis, id est, quid sit finis, quid medium, & quid magis eligendum. Minor patet ex meâ consultatione, quæ tota infumitur in illa computatione, commodorum & incommodorum, in eorum supputatione, & ponderatione. Et propterea sequitur certa & indubitata conclusio, nempe horum mediorum præ alijs electio: quò procedendi modò, nullus clarior & solidior fingi potest.

Cæterum ne aliquid ad bonam electionem omisisse videar, his quatuor adminiculis uti poterimus, non quod inde certiores simus, sed quia voluntatem magis inclinant, & oppositis sese opponunt, præterquam quod operantem magis determinant.

I. est, ut spectatis rationibus generalibus ad particulares descendamus, ut videat unusquisque inclinationes suas, institutionem, & aptitudinem. Audi S. Ambros. lib. 1. officiorum cap. 44. Unusquisque igitur suum inge-

nium noverit, & ad id se applicet, quod sibi aptum elegerit: Itaque quid sequatur, prius consideret: Non solum noverit bona sua, sed etiam vitia cognoscat, æqualemque se judicem sui præbeat, ut bonis intendat, vitia declinet. &c. Quò etenim (inquit postea) unumquemque suam ducit ingenium, aut quod officium decet, id maiore implet gratia. Hinc quod reprehendit, i. eorum consuetudinem, qui vitam eligunt ex parentum moribus, cum tamen filii sæpe parentibus sint dissimiles: Amat enim (inquit) unusquisque sequi vitam parentum: denique plerique ad militiam feruntur, quorum militaverunt parentes: alii ad actiones diversas: z, reprehendit quod multi non sequantur nisi officia speciosa, & ut loquitur plausibilia, cum id tantum spectandum sit quod ad salutem spectet.

II. Est considerare si quis mihi vir antea ignotus, cui tamè nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubitus super ejusmodi electione, quidnam ego illi faciendum, & eligendum ad maiorem Dei gloriam, & maiorem animæ illius perfectionem, essem illi consilii daturus, quo animadverso, id mihi agendum ducam, quod alteri suaderem. Eodem pertinet, quod habet Lessius in disputatione de statu vitæ deligendo, quæstione 6. num. 79. ut scilicet nobiscum perpendamus (inquit) Quid consilii nobis daturus esset Christus Dominus, si hic in terris nobiscum versaretur, & nos ab eo in hæc deliberatione consilium peteremus, & quod nobis consultum iri à Domino non dubitamus, id absque hæsitacione amplectamur. Ipse enim cum sit Sapia, falli non potest, & cum sit Bonus, non potest fallere. Item Quid consilii, Sancti Apostoli Petrus & Paulus, & dilectus Christo Ioannes; Quid Sancti Doctores Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, & Gregorius, denique quid tota curia cœlestis,

tot beatorum Angelorum, & animarum myriadibus constans qui omnes falli nō possunt, & quorum saluberrimum est consilium, cui proinde si subscripsero securus esse possum: Et certē quid illi mihi suaturi sint possum colligere, vel ex eorum vitā, vel ijs quæ in Sacris Scripturis continentur, vel in eorum libris.

III. Est, mecum in super reputare, si mors ingrueret, quem me mallet observasse modum in præsentī deliberatione. Itaque juxta illum faciendam esse mihi electionem facile intelligam. Etenim quia rerum temporalium amor nos decipit, opportunum est se se illo spoliare, ac se in eo statu constituere, quo erimus proximi mortis: Si quidem nihil est dubij, quin eligendum sit id vitæ genus, in quo vellemus nos à mortis intercipi. Et forsan dies hic electionis, ultimus vitæ tuæ futurus est. Oculos conijce in monita sensaque eorum qui in extrema animæ lucta versantur; plerosque reperies illigatos matrimonio, qui vixisse in Religioso statu optet: multos principes qui se arbitrarentur felices fuisse, si abjectæ fuissent conditionis. Philippus III. Rex Hispaniarum moriens agrè ferebat, dolebatque se non fuisse opilionem, & pro Sceptro pedum non gestasse. Contra verò Religiosi complures, multi Continentes, & alij qui in humili statu vitam duxere, æquo animo quietoque moriuntur. S. Gregorius Magnus ea consideratione quendam spectatissimæ nobilitatis, studentem ac militaris status munita & dignitates luculenter provehi, ab istiusmodi consilio deduxit, perpulitque ad quietioris vitæ amorem. En quibus ad eum utitur verbis, lib. Epistolarum suarum sexto, Epist. 190. Cur magnificè fili non consideras, quia mundus in fine est? Omnia urgentur quotidie; ad reddendas rationes æterno, & tremendo Iudici ducimur. Quid ergo aliud nisi de adventu illius cogitare debemus? Vita enim nostra naviganti est similis: is namque

qui navigat, stat, sedet, jacet, vadit, quia impulsa navis ducitur. Ita ergo & nos sumus, qui sive vigilantes, sive dormientes, sive tacentes, sive loquentes, sive ambulantes, sive volentes, sive nolentes, per momenta temporum quotidie ad finem tendimus. Cum igitur finis nostri dies advenerit, ubi nobis erit omne, quod modò cum tanta cura quaeritur, & cum sollicitudine congregatur? Non ergo honor, non divitiæ quaerendæ sunt, quæ dimittuntur. Sed si bona quaerimus, illa diligamus, quæ sine fine habebimus. Si autem mala pertimescimus, illa timeamus, quæ à reprobis sine fine tolerantur. Hæc ille: quibus addere potes: etenim quæ hominum vercordia, ut ei rei nunc se addicant, cuius totam æternitatem præniteat.

IV. Est prospicere non minùs, quando pro tribunali sistar judicandus quo concilio me in hac re usum esse vellem; quo agnito, ego nunc utar, ut eo tempore magis sim securus. Quibus omnibus propter salutem meam, & animi quietem diligenter servatis, factam meam Electionem Deo offeram perficiendam, & comprobendam. Ea verò semel facta, nullòque omisso eorum quæ ad bonam Electionem conducunt, perspectaque in illa Dei voluntate, nihil deinceps circa eandem mutandum est, cum certum esse debeat, quidquid deinceps succedente tempore, melius in speciem videbitur, Demoniis artificium esse, ne sit in proposito constantia. Quoniam enim lux Divina tunc maxime affulget, cum ad aliquod opus, nos omni conatu, sola Dei gratia fulti disponimus; illud est unicum benè eligendi tempus: reliquum verò quod electionem consequitur, tempus non deliberandi, sed exequendi. Adde tamen, nisi deinceps manifestè nobis constaret perfectam aliquid à nobis in nostra electione commissum: Tunc enim coram Deo, iteranda esset electio modo quo diximus esse faciendam.

Non tamen prima reiicienda, nisi clarissime contrarium apparet.

Sed proh, Deus immortalis! quam hæc omnia longè à nostris non dicam moribus, & consuetudine, sed etiam sermonibus, & cognitione absunt! Omnia vel ira, vel cupiditate, vel temeritate reguntur.

Hinc 1. Ut heri insinuavimus, & hic magis est ponderandum, omnia cedunt in contrarium, & existunt infelicia matrimonia, negotia miserè suscepta, exitus plerumque tragici ac miserandi.

Hinc 2. Nullus ferè hujus vitæ se addicit ad quam idoneus est: nemo ferè in eo statu vivit, in quo eum vivere Deus voluisset.

Hinc 3. Omnia vitæ officia præpostero ordine invertuntur, nec Deus rebus ullis benedictionem largitur.

Quid dicam omnes ferè humanas res, & consilia regi mundanis consilijs, & dirigi sæcularibus regulis, hoc est, perniciosis, & damnationem invehentibus? Quis enim iam rationes Evangelicas, & Christiana principia sequatur? Quasi verò prudentia carnalis superet divinæ ipsius Sapientiæ prudentiam. Sed nimirum carnalis prudentia, præterquam quod inimica est Deo, hanc tantum vitam spectat, & sequitur: & tamen ut dicebamus nuper, idque tam multis exemplis ostendebamus comprobatum; etiam utrum-

que amittit & temporale, & æternum. Neque enim unquam ulla calliditate intercedens Dei sapientia falli potest. Huius, Auditores, huius axiomata vobis propono; simulque vos obtestor ut vobis data à Deo ratione uramini, offerentes Deo rationabile obsequium; nihil unquam facientes sola propensione, vel libidine; nihil imitatione sola, nihil cupiditate, vel spe sed omnia præmissa coram Deo consultatione, & habita ratione finis vestri. Id unum semper inquirentes: *Quid faciendo vitam æternam possidebo?* Hoc enim unum nobis propositum esse debet; Cætera omnia vana sunt, inutilia, caduca, mortalia: *Quid enim prodest homini si mundum universum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur?* &c. *Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui, cum Angelis suis, & tunc reddet unicuique secundum opera eius.* Matth. 16. *Quid autem sit redditurus docet Apostolus in Epistola ad Rom. cap. 2. Is quidem qui secundum patientiam boni operis, gloriam, & honorem, & incorruptionem quarunt, vitam æternam; is autem qui sunt, ex contentione, & qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira, & indignatio, quod à nobis avertat.*

Christus Iesus. Amen.

* * *

DOMINICA PALMARUM. CONCIO PRIMA.

Crucem fortiter tolerandam.

Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus. Matth. 21.

Cum sepius Christus Dominus ingressus sit in urbem Jerusalem, id semper fecit silentio, sine apparatu, pedes, exiguo comitatu, nulloque strepitu. Unde itaque fit ut hodie tam insolenti pompâ ingrediatur, sedens in asino, concurrentibus populis, magnâ acclamatione, quod non modò non prohibet, sed etiam sic approbat, ut dicat, si illi tacuissent, futurum ut lapides loquerentur. Hujus rei tam inusitata, multæ rationes afferuntur.

1. Enim Scripturæ Interpretes agnoscunt impleram figuram Agni Paschalis, qui ut est in Exodo cap. 12. quatuor dies ante Paschatis diem introducebatur in domum cujusque coronatus, & redimitus, die Paschatis immolatus: Ita Christus decimâ die primî mensis Jerusalem ingreditur, cum esset decimâ quartâ die immolandus, & impletus figuram Paschatis, *Enim Pascha nostrum immolatus est Christus.*

2. Causa fuit quam indicat Evangelista, ut cogerentur Judæi ex prophetiæ testimonio, ipsum tanquam suum Regem ac Messiam agnoscere: cum enim disertè dixerit Prophe-

ta, *Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam, & pullum filium subjugalis*; hæc nota humilitatis regnum Messia notavit: Siquidem cum hæc nota & aliæ quæ in Prophetis leguntur in nullo alio quam in Christo fuerint completæ, argumentum est infallibile ipsum esse Messiam, nam prophetiarum eventus sub calumniam venire nequit: Apocal. 19. *Testimonium enim Iesu est spiritus prophetia.*

3. Causa fuit ut eâ ratione celebraretur de mortis victoria triumphus: nata occasione fuscitationis Lazari hæc omnis pompa Christo ivit obviam, unde ait Joan. cap. 12. *Testimonium ergo perhibebat turba qua erat cum eo, quando Lazarum vocavit de monumento, & suscitavit eum à mortuis. Propterea & obviam venit ei turba, quia audierunt eum fecisse hoc signum.* Idcirco Ecclesia in ramorum benedictione sic ait in Antiphona! *Triumphatori mortis clamantes, Hosanna in excelsis: Et in alia, Victori triumphanti digna dant obsequia; & in laudem Christi voces tonant per nubila: Hosanna in excelsis.*

4. Causam affert S. Chrysostomus, quæ bono sensu accipienda est, ut invidiam Judæorum